

Lakilinja

2.12.1996

Työeläkelaitoksille

HALLITUS ESITTÄÄ MUUTOKSIA TYÖELÄKELAINSÄÄDÄNTÖÖN

Hallituksen esitys eräiden työeläkelainsäädäntöä koskevien sääntösten muuttamisesta (HE 232/1996 vp). Annettu 22.11.1996.

1

Eläkepalkan laskentasääntö ja työeläkelisä

Yksityisten alojen työeläkelakeja ja valtion eläkelakia muutetaan siten, että työeläkelisä pienennetään 80 prosenttiin nykyisestä. Muutos koskee myös evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan eläkejärjestelmiä. Muutos on erikseen tarkoitettu toteuttaa myös kunnallisessa eläkejärjestelmässä. Työeläkelisästä aiheutuva työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksua pienennetään vastaavasti 80 prosenttiin nykyisestä tasosta.

Vuoden 1996 alusta voimaan tulleen eläkepalkan laskentasäännön voimaantulosäännöstä muutetaan. Muutos koskee työntekijäin eläkelain, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan mukaisten eläkejärjestelmien eläkkeitä. Myös tämä muutos on tarkoitettu erikseen toteuttaa kunnallisessa eläkejärjestelmässä.

Eläkepalkkaa ja työeläkelisää koskevista muutoksista annetaan soveltamisohjeet erillisellä yleiskirjeellä.

2

Työsuhdetietojen selvittämisaika lyhenee

Työsuhdetietojen selvittämisaikaa lyhennetään 10 vuodesta 5 vuoteen (TEL:n 10 a §:n 1 mom. ja MEL 17 a §:n 1 mom.). Viittaussäännösten perusteella muutos koskee myös LEL Työeläkekassaa ja Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassaa

Eläkelaitoksen on työntekijän vaatimuksesta selvitettävä hänen eläkeoikeutensa vaikuttavien työsuhdetietojen oikeellisuus ja annettava päätös eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta ja palkasta. Työeläkelaitoksille säädetty velvollisuus selvittää sellaisten työsuhdetietojen oikeellisuus, jotka koskevat enintään 10 vuotta sitten päättyneitä työsuhteita, lyhennetään enintään 5 vuotta sitten päättyneisiin työsuhteisiin.

Lakilinja

2.12.1996

Muutos tehdään sen vuoksi, että työntekijä selvittäisi työsuhdetietojensa oikeellisuuden pian työsuhteen päättymisen jälkeen. Työsuhdetietojen tueksi on tuolloin vielä saatavissa selvitystä veroviranomaisilta ja työnantajalta. Työsuhdetietojen selvittäminen pian työsuhteen päättymisen jälkeen on tärkeätä myös harmaan talouden torjumiseksi.

3

Oikeus ilmoittaa veroviranomaisille rikkomukset ennakonpidätyksessä

TEL:n 17 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, joka koskee valvontatietojen luovuttamista veroviranomaisille. Ehdotetun muutoksen mukaan ETK:lla ja TEL:ssa tarkoitetulla eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamiaan valvontatietoja verohallitukselle ja lääninverovirastolle. Edellytyksenä on, että tiedot luovutetaan ennakkoperintälaissa (418/59) säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi, jos epäillään, ettei työnantaja ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan. Lainmuutoksen tarkoitus on mm. lisätä yhteistyötä veroviranomaisten kanssa harmaan talouden vähentämiseksi.

Viittausäännösten perusteella lainmuutos koskee myös LEL Työeläkekassaa ja Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassaa.

Myös MEL:n 64 §:ään esitetään lisättäväksi uusi 5 momentti, jossa Merimieseläkekassalla on samanlainen oikeus tietojen luovuttamiseen kuin ehdotetussa TEL:n 17 §:n 4 momentissa.

Tietojen luovuttaminen koskee vain työnantajan epäiltyjä rikkomuksia veron ennakonpidätyksessä. Työnantaja on voinut esimerkiksi kokonaan laiminlyödä veron ennakonpidätyksen suorittamisen palkoista. Tietoja ei luovuteta, vaikka työnantaja olisi syyllistynyt muissa verolajeissa tarkoitettuihin rikkomuksiin. Tiedot luovutetaan joko verohallitukselle tai lääninverovirastolle, mutta ei esim. vero toimistolle.

ETK:lla ja työeläkelaitoksilla on oikeus tietojen luovuttamiseen, mutta ei velvollisuutta. Näin ollen työeläkelaitoksella on kussakin yksittäistapauksessa mahdollisuus harkita, luovutetaanko rikkomuksesta tieto vai ei. Yleiskirjeessä A 8/88 on ohjeet työeläkejärjestelmän velvollisuudesta antaa pyynnöstä tietoja mm. veroviranomaisille.

Verohallituksella ja lääninverovirastolla on verohallintolain 5 a §:n mukaan vastaavanlainen oikeus valvontatietojen luovuttamiseen kuin ehdotetussa TEL 17 §:n 4 momentissa. Verohallitus ja lääniverovirasto voivat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa tehtävässään haltuunsa saamia tietoja ETK:lle ja työeläkelaitoksille työeläkelainsäädännössä olevan valvontavelvollisuuden hoitamiseksi.

Lakilinja

2.12.1996

4

TaEL-muutos

TaEL:a ehdotetaan sovellettavaksi aina silloin, kun ulkomaanliikenteessä käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa luovaa taiteellista tai esityksellistä työtä tekevä työntekijä on työsuhteessa, joka on tarkoitettu jatkumaan alle vuoden ajan. TaEL tulee siis ensisijaiseksi työeläkeläiksi myös laivassa työskentelevien esiintyvien taiteilijoiden osalta.

5

Työeläkkeen maksaminen kunnan järjestämän hoidon ajalta

TEL:iin ja MEL:iin ehdotetaan otettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ssä olevia säännöksiä vastaavat säännökset (TEL:n 19 a §:n 3 mom. ja MEL:n 28 b §:n 3 mom.). Niissä säädetään, milloin eläkelaitokset ovat velvolliset maksamaan eläkkeen kunnalle sen järjestämän laitoshoidon tai -huollon taikka perhehoidon ajalta.

6

Eläketurvakeskuksen toimivalta kansainvälisissä asioissa

TEL:iin lisätään säännös ETK:n tehtävistä kansainvälisten sosiaaliturvasopimusten ja Euroopan yhteisöjen sosiaaliturvaa koskevien sääntösten toimeenpanossa. ETK voi käyttää tätä toimivaltaansa siten kuin sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö määrää.

7

Muut muutokset

Lisäksi yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön tehdään eräitä lähinnä teknisluonteisia korjauksia.

8

Voimaantulo

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1.1.1997.

Eläkepalkan laskentasäännösten voimaantulosäännöksen muuttamista koskevat muutokset tulevat kuitenkin voimaan jo 30.12.1996. Päätymisvuosi otetaan mukaan eläkepalkan laskentaan vain, jos työsuhde päättyy 30 tai 31 päivänä joulukuuta. Siten muutos koskee kaikkia vähintään neljä vuotta kestäneitä työsuhteita, joissa vuoden 1996 palkat otetaan huomioon eläkepalkkaa laskettaessa.

Työeläkelisä lasketaan nykyisten säännösten mukaan vuotta 1997 edeltävään aikaan kohdistuvien etuuspäivien osalta.

Työttömyyskassojen keskuskassan uutta vakuutusmaksun tasoa sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1998 määrättävään vakuutusmaksuun.

Lakilinja

2.12.1996

Edellä mainittua TEL:n 10 a §:n 1 momenttiin sisältyvää viiden vuoden määräaika ei sovelleta sellaisten työsuhdetietojen selvittämisvaatimukseen, joka on tullut vireille ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut siitä, kun työntekijä on ensimmäisen kerran lainmuutoksen voimaantulon jälkeen saanut ETK:n tai eläkelaitoksen toimittaman otteen ETK:n työsuhderekisteristä.

Uutta määräaika voitaisiin kuitenkin aina soveltaa asiaan, joka tulee vireille yli viiden vuoden kuluttua muutoksen voimaantulosta. Tämän määräajan voimaantulo tapahtuisi vastaavien voimaantulosäännösten mukaan kuin nyt on käytössä 10 vuoden aikaa sovellettaessa. Uusi viiden vuoden aika tulisi siten käyttöön viimeistään vuonna 2002 eli vuotta myöhemmin kuin nykyinen 10 vuoden aika.

TaEL:n ja MEL:n välistä soveltamisalaa koskevaa muutosta sovelletaan muutoksen voimaantulon jälkeen alkaviin työsuhteisiin.

Tilaukset

Hallituksen esitys on liitteenä.

Ruotsinkielistä hallituksen esitystä voi tilata Oy Edita Ab:sta, puhelin (09) 5660 566.

ELÄKETURVAKESKUS

Pentti Koivisto

Tapio Karsikas

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityisten alojen työeläkelakeja ja valtion eläkelakia siten, että työeläkelisää pienennetään 80 prosenttiin nykyisestä. Muutos koskisi myös evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan eläkejärjestelmiä. Muutos on erikseen tarkoitettu toteuttaa myös kunnallisessa eläkejärjestelmässä. Samalla ehdotetaan, että työeläkelisistä aiheutuvaa työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksua pienennetään vastaavasti 80 prosenttiin nykyisestä tasosta. Tämä muutos koskisi yksityisten alojen työeläkejärjestelmää sekä kunnallista ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmää.

Vuoden 1996 alusta voimaan tulleen uuden eläkepalkan laskentasäännön voimaantulosäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös vanhan laskentasäännön mukaan valituista vuosista voitaisiin enintään kaksi vuotta ajalta 1992—1995 ottaa mukaan laskettaessa 50 prosentin vuosiansiorajaa sekä määrättäessä valintavuosien yhteislukumäärää niin sanottua 1/3-sääntöä sovellettaessa. Ehdotettu muutos koskisi työntekijäin eläkelain, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja ortodoksisen kirkkokunnan eläkejärjestelmien mukaisia eläkkeitä. Myös tämä muutos on erikseen tarkoitettu toteuttaa kunnallisessa eläkejärjestelmässä.

Työsuhteen rekisteröintiin liittyvien toimenpiteitä ehdotetaan tehostettavaksi yksityisten alojen työeläkejärjestelmässä. Yksityisten alojen työeläkelaitoksille säädettyä velvollisuutta selvittää sellaisten työsuhdetietojen oikeellisuus, jotka koskevat enintään kymmenen vuotta aiemmin päättyneitä työsuhteita, ehdotetaan lyhennettäväksi enintään viisi vuotta aiemmin päättyneisiin työsuhteisiin. Samalla ehdotetaan, että eläketurvakassa ja työeläkelaitokset voisivat omasta

aloitteestaan antaa veroviranomaiselle valvontaa varten tietoja, jos on syytä epäillä, että työnantaja on laiminlyönyt toimittaa palkkojen ennakonpidätykset.

Työeläkkeen maksamisesta kunnalle sen järjestämisen laitos- tai perhehoidon ajalta ehdotetaan säädettäväksi myös yksityisten alojen työeläkelaeissa.

Eläketurvakeskuksen toimivaltaa kansainvälisissä asioissa koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi työntekijäin eläkelakiin.

Eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelakia ehdotetaan sovellettavaksi aina silloin, kun ulkomaanliikenteessä käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa luovaa taiteellista tai esityksellistä työtä tekevä työntekijä on työsuhteessa, joka on tarkoitettu jatkumaan alle vuoden ajan. Mainittu laki tehtäisiin näin ensisijaiseksi työeläkelakiksi myös laivassa työskentelevien esiintyvien taiteilijoiden osalta.

Lisäksi yksityisten alojen työeläkelainsäädäntöön ehdotetaan tehtäväksi eräitä, lähinnä teknisluonteisia korjauksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1997 alusta. Lait, jotka koskevat eläkepalkan laskentasäännösten voimaantulosäännöksen muuttamista, tulisivat kuitenkin voimaan 30 päivänä joulukuuta 1996.

Vuotta 1997 edeltävään aikaan kohdistuvien etuuspäivien osalta työeläkelisä laskettaisiin nykyisten säännösten mukaan. Uutta työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksun tasoa sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1998 määrättävään vakuutusmaksuun. Eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain ja merimieseläkelain välistä soveltamisalaa koskevaa muutosta sovellettaisiin muutoksen voimaantulon jälkeen alkaviin työsuhteisiin.

mään.

Uudistus alkaisi vähentää työeläkelisistä johtuvia kustannuksia vuodesta 1998 alkaen. Säästöt toteutuisivat kuitenkin hyvin hitaasti. Yksityisten alojen työeläkemenojen arvioitu säästö vuoden 1996 rahanarvoa vastaavana olisi vuonna 2000 noin 10 miljoonaa markkaa, vuonna 2010 noin 200 miljoonaa markkaa ja vuonna 2030 noin miljardi markkaa. Valtion eläkejärjestelmässä eläkemenojen arvioitu säästö olisi vastaavasti vuonna 2000 noin 0,5 miljoonaa markkaa, vuonna 2010 noin 15 miljoonaa markkaa ja vuonna 2030 noin 90 miljoonaa markkaa. Säästövaikutukset riippuvat oleellisesti työttömyyden kehityksestä. Laskelmissa työttömyysasteen on oletettu vakioituvan vuoden 2015 jälkeen 7,5 prosentin tasolle.

1.2. Työeläkelisän rahoitus

Nykytila

TEL:n 12 c §:n mukaan työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta TEL:n mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, LEL Työeläkekassalle, Merimieseläkekassalle sekä kunnalliselle eläkelaitokselle ja kirkon keskusrahastolle aiheutuva vastuu ja kulut peitetään eläketurvakeskukselle maksettavalla työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksulla. Eläketurvakeskus hyvitää näin saamansa varat edelleen asianomaisille eläkelaitoksille.

Työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksu vahvistetaan siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy sama määrä, joka saataisiin, jos ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan tai edellä tarkoitetun aikuiskoulutukseen liittyvän ansiotuen tai henkilökohtaisen tuen saamispäiviltä suoritettaisiin työntekijäin eläkelain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Tällöin palkkaperusteena käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan keskimäärin vastaavan työttömyysturvalain mukaisen ansioon suhteutetun päivärahan perusteena olevaa palkkaa.

TaEL:n 11 §:n nojalla TEL:n 12 c § koskee myös Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassaa.

Ehdotus

Esityksessä ehdotetaan TEL:n 12 c §:n 1 momentin muuttamista siten, että työttö-

myyskassojen keskuskassan vakuutusmaksun maksuperuste olisi 80 prosenttia nykyisestä tasosta. Työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksun maksuperusteen tasoon ehdotettu muutos vastaisi edellä ehdotettua työeläkelisän tason muutosta.

Työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksu työeläkejärjestelmälle vähenisi työeläkelisän muutosta vastaavasti. Vähennys realisoituisi täysipainoisesti jo vuodelta 1998 maksettavassa vakuutusmaksussa ja olisi tällöin arviolta 700 miljoonaa markkaa.

Koska työeläkelisää koskeva muutos ei lähivuosina juurikaan vähentäisi työeläkekustannuksia, olisi työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksun väheneminen korvattava samansuuruisella työeläkevakuutusmaksutulon lisäyksellä. Vuonna 1998 tästä aiheutuva korotus työeläkemaksuihin olisi keskimäärin 0,3 prosenttia palkoista. Korotettava vaikutus työeläkevakuutusmaksuun poistuisi seuraavien 40—50 vuoden aikana.

1.3. Eläkepalkan laskentasääntö

Nykytila

Eläkepalkan laskentasääntöä muutettiin vuoden 1996 alusta siten, että eläkepalkka lasketaan neljän viimeisen vuoden sijaan työsuhteen päättymistä edeltäneiden 10 viimeisen kalenterivuoden perusteella. Enintään kolmannes niistä vuosista, joihin vuosiansiot ovat alle 50 prosenttia vuosiansioiden keskiarvosta, voidaan jättää pois eläkepalkan laskennasta (ns. 1/3-sääntö). Muutos koski TEL- ja MEL-eläkkeiden lisäksi julkisten alojen työeläkkeitä.

Edellä mainitusta seuraa, että eläkepalkka-vuosia on oltava vähintään kolme, jotta ansioiltaan huono vuosi voitaisiin jättää pois. Vanhan lain mukaan valittuja vuosia, useimmiten kaksi ansiotasoltaan keskimmäistä vuotta vuosista 1992—1995, ei oteta mukaan, kun 50 prosentin vuosiansiorajaa määritellään. Vanhan lain mukaan valittuja vuosia ei oteta huomioon myöskään valintavuosien yhteismäärään 1/3-sääntöä sovellettaessa.

Uusi eläkepalkan laskentasääntö muuttaa asteittain työeläkkeen määrään vaikuttavan eläkepalkan laskentaa. Uusi eläkepalkan laskentasääntö koskee sellaisenaan työsuhteita, jotka ovat alkaneet tammikuun 1 päivän 1996 jälkeen. Eläkeoikeus niistä työsuhteis-

mukaan 50 prosentin rajaa määrättäessä lasketaan uuden lain voimaantulon jälkeen ansaittujen palkkojen keskiarvo ja poistetaan mahdolliset huonot vuodet. Tämän jälkeen on vuoteen 2005 asti vielä laskettava lopullinen keskiarvo, jossa myös vanhan lain mukaan valitut vuodet ovat mukana.

Ehdotetun muutoksen seurauksena laskettaisiin heti kaikkien eläkepalkkaan valittujen vuosien keskiarvo. Uutta keskiarvoa jouduttaisiin laskemaan vain, jos 1/3-säännön perusteella huono vuosi jätetään pois.

1.4. Työsuhdetietojen selvittäminen

Nykytila

TEL:n 10 a §:n 1 momentin mukaan eläkelaitoksen on työntekijän vaatimuksesta selvittävä hänen eläkeoikeuteensa vaikuttavien työsuhdetietojen oikeellisuus ja annettava valituskelpoinen päätös eläkkeeseen oikeutavasta palvelusajasta ja eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Asian ratkaisemista varten työntekijän on tarvittaessa esitettävä selvitys, jota häneltä voidaan kohtuudella edellyttää ottamalla toisaalta huomioon myös eläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Työntekijän on kuitenkin itse esitettävä riittävä selvitys silloin, kun hänen vaatimuksensa koskee työsuhdetta, jonka päättymisestä on kulunut yli kymmenen vuotta.

LEL:n 13 a §:n ja TaEL:n 11 §:n viittaussäännösten nojalla TEL:n 10 a §:ää sovelletaan myös LEL Työeläkekassaan ja Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassaan. Lisäksi MEL:n 17 a §:n 1 momentissa on Merimieseläkekassaa velvoittava samansisältöinen säännös kuin TEL:n 10 a §:n 1 momentissa.

Työsuhdetietojen selvittelymenettelyn avulla pyritään varmistamaan, että työntekijän eläketurvaa kartuttavat työsuhteet tulisivat asianmukaisesti huomioon otetuiksi eläketurvasta päätettäessä. Toisaalta selvittelymenettelyn avulla pyritään varmistetaan myös se, että työntekijän eläkkeeseen vaikuttavat työsuhte- ja ansiotiedot ovat eläkelaitoksen käytettävissä heti siinä vaiheessa, kun työntekijä hakee eläkettä. Tässä tilanteessa eläkelaitoksen ei siten tarvitse selvittää kymmenien vuosien takaisia asioita, joista luotettavan tiedon saaminen on erityisen hankalaa tai jopa mahdotonta. Työntekijä voi luonnollisesti itse hankkia vanhojakin työsuhteita koskevia selvityksiä. Jos työnteki-

kijä tällöin esittää eläkelaitokselle riittävän selvityksen, tulee eläkelaitoksen ottaa tämä selvitys huomioon eläkkeestä päättäessään.

Eläkelaitoksia velvoittava työsuhdetietojen selvittämismenettely otettiin käyttöön TEL:n muutoksella (1068/90), joka tuli voimaan vuoden 1991 alusta. Muutosta koskevan voimaantulosäännöksen mukaan kysymyksessä olevaa kymmenen vuoden määräaikaa ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen selvittämisaikavaatimukseen, joka on tullut vireille ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut siitä, kun työntekijä muutoksen voimaantulua ensimmäisen kerran sai otteen eläketurvakeskuksen työsuhderekisteristä. Tätä kymmenen vuoden määräaikaa voidaan kuitenkin voimaantulosäännöksen mukaan soveltaa aina, jos työntekijän vaatimus tulee vireille 1 päivänä tammikuuta 2001 tai sen jälkeen.

Työsuhdetietojen selvittelymenettelystä saadut kokemukset ovat olleet myönteisiä. Eläkelaitokset antavat vuodessa noin 1 400 työsuhdetietojen sitovuutta koskevaa päätöstä. Näistä päätöksistä on valitettu eläkelautakuntaan vuoden 1994 loppuun mennessä 56 tapauksessa. Eläkelautakunta on muuttanut valituksen johdosta päätöksen kahdeksassa tapauksessa.

TEL:n 10 a §:n 1 momentissa oleva kymmenen vuoden takautuva työsuhdesevittelyaika on kuitenkin osoittautunut liian pitkäksi. Työntekijän oikeusturvaa ajatellen tulisi työsuhdetietojen oikeellisuus selvittää mahdollisimman pian työsuhteen päätyttyä, jolloin muun muassa palkkatiedot ovat vielä saatavissa verottajalta. Kun työnantajan lisäksi myös työntekijältä peritään nykyisin työeläkevakuutusmaksua työntekijäin eläkemaksuna, työntekijän kannalta korostuu entisestäänkin sen seikan tarkeys, että työnantaja eläkevakuuttaa hänet asianmukaisesti ja hänen eläketurvansa karttuu todellista tilannetta vastaavasti. Toisaalta on myös mahdollista, että eläkevakuutus jätetään ottamatta sen takia, ettei haluta maksaa vakuutusmaksuja. Tämä koskee sekä työnantajia että työntekijöitä.

Yksityisten alojen työeläkejärjestelmän näkökulmasta on tärkeää, että niistä työsuhteista, jotka otetaan eläkettä kartuttavina huomioon, on maksettu eläkejärjestelmälle lainmukaiset eläkevakuutusmaksut. Niissäkin tapauksissa, jolloin vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyönti tulee eläkejärjestelmän tietoon, suurinta osaa laiminlyöntiaikaan kohdistuvista vakuutusmaksuista ei saada peri-

Samanlainen oikeus ehdotetaan säädettäväksi myös Merimieseläkekassalle MEL:n 64 §:ään lisättävässä uudessa 5 momentissa.

LEL:n 13 a §:ssä on viittaus TEL:n 17 §:ään, jonka perusteella nyt ehdotettu oikeus tietojen luovuttamiseen koskisi myös LEL Työeläkekassaa. Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassalla olisi samanlainen oikeus TaEL:n 11 §:ssä olevan viittaussäännöksen nojalla.

1.6. Eläkkeen maksaminen kunnan järjestämän hoidon ajalta

Nykytila

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/92) 14 §:ssä säädetään kunnan oikeudesta periä ja nostaa henkilölle tulevat eläkkeet siltä ajalta, jonka kunnan hänelle järjestämä laitoshoidon tai -huolto taikka perhehoito kestää. Kunta voi säännöksen mukaan nostaa eläkkeen ja käyttää sen hoidosta, ylläpidosta tai huollosta määrätyn maksun korvaamiseen. Jos kunta on ilmoittanut eläkkeen maksajalle vähintään kaksi viikkoa ennen maksupäivää, että eläkettä ei saa suorittaa eläkkeeseen oikeutetulle henkilölle itselleen, voi suoritus tapahtua laillisin vaikutuksin vain kunnalle.

Edellä mainitun säännöksen nojalla eläkelaitokset ovat velvolliset säännöksen tarkoittamissa tapauksissa maksamaan eläkkeeseen oikeutetulle tulevan eläkkeen hänen sijastaan kunnalle.

Yksityisten alojen työeläkelakeihin ei sisälly asiaa koskevia säännöksiä.

Ehdotus

TEL:n 19 a §:n 3 momenttiin ja MEL:n 28 b §:n 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ssä olevia säännöksiä vastaavat säännökset siitä, milloin eläkelaitokset ovat velvolliset maksamaan eläkkeen eläkkeeseen oikeutetun sijasta kunnalle

sen eläkkeeseen oikeutetulle järjestämän laitoshoidon tai -huollon tai perhehoidon ajalta.

Samalla TEL:n 19 a §:n 2 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi. Lainkohdan mukaan eläke tai osa siitä voidaan eräissä säännöksessä tarkemmin säännellyissä tapauksissa maksaa sosiaalilautakunnalle. Sen jälkeen, kun kysymyksessä oleva säännös on annettu nykyisessä muodossaan, on tullut voimaan laki sosiaalihuoltolain muuttamisesta (736/92). Tämän lain 6 §:n mukaan sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvista tehtävistä huolehtii kunnan määrämä monijäseninen toimielin, jonka on myös huolehdittava niistä tehtävistä, jotka muissa laeissa säädetään sosiaalilautakunnan tehtäväksi. TEL:n 19 a §:n 2 momenttia tarkistettaisiin sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitetun toimeenpanoelimen osalta.

TEL:n 19 a §:n 4 ja 5 momenttiin sisältyvät säännökset siitä, kuinka työttömyyskassan ja kansaneläkelaitoksen tulee kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää ilmoittaa eläkelaitokselle, jotta niille TEL:n 19 a §:n 3 ja 5 momentissa säädetty oikeus takautuvasti myönnettyyn eläkkeeseen velvoittaisi eläkelaitoksen maksamaan takautuvasti myöntämänsä eläkkeen tai osan siitä eläkkeeseen oikeutetun sijasta niille. Samantapainen maksun saajaa muuttava säännös on myös sosiaalihuoltolain 38 §:n 2 momentissa, joka koskee TEL:n 19 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja maksutilanteita. Samanlainen kahden viikon määräaika on niin ikään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:n 2 momentissa, jota koskeva säännös on edellä ehdotettu otettavaksi TEL:n 19 a §:n 3 momenttiin. Kysymyksessä olevaa määräaika koskevat säännökset ehdotetaan selvytyden vuoksi yhdistettäväksi uuteen TEL:n 19 a §:n 6 momenttiin.

LEL:n 13 a §:ssä, TaEL:n 11:ssä, MYEL:n 19 §:n 1 momentissa ja YEL:n 17 §:n 1 momentissa olevien viittaussäännösten nojalla ehdotetut muutokset koskisivat myös näiden lakien mukaisia eläkkeitä. Ne koskisivat soveltuvin osin myös maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/90) 43 §:n 1 momentin, luopumiskorvauslain (1330/92) 37 §:n 1 momentin ja maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/94) 40 §:n 1 momentin perusteella myös näiden lakien mukaisia etuuksia.

muualla kuin laivassa, hoidetaan hänen eläketurvansa TaEL:n tai TEL:n mukaisesti myös laivassa tehdyn työn osalta.

Työntekijäin eläkelain, kansaneläkelain ja eräiden näihin liittyvien lakien mukaista joustavaa eläkeikäjärjestelyä koskeviksi laeiksi koskevassa hallituksen esityksessä (HE 85/1985 vp) MEL:n ensisijaisuutta TaEL:iin nähden perusteltiin sillä, että MEL:n antama eläketurva saattaa olla parempi ja että MEL on samalla tavalla pitkäikäisiltä ajalta ansiota keräilevä kuin TaEL.

Voimassa olevien säännösten mukaan TaEL-eläkettä karttuu, jos TaEL:n alaiset työtulot ovat vähintään 6692,96 markkaa vuodessa vuoden 1996 palkkaindeksitasossa. Eläkettä karttuu 1,5 prosenttia jokaiselta seläläiseltä vuodelta, jolta tulot ylittävät edellä mainitun rajamäärän. Eläkkeen perusteena oleva palkka lasketaan kaikkien eläkettä kartuttaneiden ansioiden perusteella.

Ennen vuotta 1991 voimassa olleiden MEL:n säännösten mukaan eläkkeeseen oikeuttava aika määräytyi vakuutusmaksukausien mukaan ja eläkettä laskettaessa kaikki meripalvelu ennen vuotta 1991 muodosti yhden työsuhteen.

Vuoden 1991 alusta MEL:ssa on kuitenkin siirrytty työsuhteelliseen eläkelaskentaan ja vapaakirjojen eläkekarttuma on alennettu 2 %:sta 1,5 %:iin. Ainoastaan alle 15 päivää kestäneiden työsuhteiden ansiot lasketaan edelleen yhteen kalenterivuoden ajalta. Siten TaEL:n soveltamisen MEL:n sijasta ei voida katsoa tässä suhteessa johtavan työntekijän kannalta huonompaan lopputulokseen. Toisaalta MEL:n mukaista eläkettä koskevat laskusäännöt aiheuttavat eräissä tapauksissa sen, että eläketurva on ylimitoitettu, kun sitä verrataan maissa tehdyn vastaavan työn tuottamaan eläketurvaan.

Esiintyvät taiteilijat ovat suhteellisesti hyvin pieni ryhmä MEL:n soveltamisalasta ja heidän työtehtävänsä eroavat huomattavasti kaikesta muusta laivalla tehdystä työstä. Esiintyvien taiteilijoiden työt ovat yleensä myös lyhytkestoisia ja määräaikaista. Näiden työn erityispiirteiden vuoksi heitä varten on säädetty oma työeläkelaki, TaEL. MEL:n mukaisen eläkkeen karttumista koskeviin säännöksiin tehtyjen muutosten jälkeen ei ole enää perusteita sille, että TaEL:n soveltamisala taiteilijoiden aluksessa tekemään työhön nähden poikkeaisi TaEL:n soveltamisesta taiteilijoiden maissa tekemään työhön nähden.

Ehdotus

TaEL:n 1 §:n 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että TaEL olisi ensisijainen työeläkelaki myös MEL:iin nähden silloin, kun ulkomaanliikenteessä käytettävässä suomalaisessa kauppa-aluksessa luovaa taiteellista tai esityksellistä työtä tekevä työntekijä on työsuhteessa, joka on tarkoitettu kestämään alle vuoden ajan. Selvyyden vuoksi myös uuteen MEL:n 1 §:n 4 momentin 4 kohtaan otettaisiin säännös TaEL:n ensisijaisuudesta. Tästä johtuen MEL:n 1 §:n 4 momentin 2 ja 3 kohdan sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi.

1.9. Eräitä muita, lähinnä teknisiä muutoksia

TEL:n 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa on viittaus MEL:n 1 §:n 3 momentin 3 kohtaan. Merimieseläkelain 1 §:n muuttamisesta annetussa laissa (776/1996), joka tulee voimaan vuoden 1997 alusta, MEL:n 1 §:ää muutettiin muun muassa siten, että pykälään lisättiin uusi 3 momentti ja samalla vanha 3 momentti siirrettiin muutettuna pykälän 4 momentiksi. Tässä yhteydessä ei korjattu TEL:n 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa olevaa viittausta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että TEL:n 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa oleva viittaus korjataan viittaukseksi MEL:n 1 §:n 4 momentin 3 kohtaan.

MEL:n 28 b §:n 1 momentissa on säännökset takautuvasti myönnetyn eläkkeen maksamisesta eläkkeeseen oikeutetun sijasta työttömyyskassalle tai kansaneläkelaitokselle siltä osin kuin eläke vastaa samalta ajalta hänelle maksettua työttömyyspäivärahaa. Vuoden 1994 alusta tulivat voimaan työmarkkinatukea koskevat säännökset. Useimmiten työmarkkinatuki on rinnastettavissa työttömyysturvan peruspäivärahaan. MEL:n 28 b §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös työmarkkinatuen osalta voitaisiin takautuvasti myönnetyn eläkkeen maksamisessa menetellä vastaavasti kuin säännöksessä on jo työttömyyspäivärahan osalta säädetty. TEL:iin samanlainen muutos tehtiin jo samassa yhteydessä, kun työmarkkinatukijärjestelmää koskevat säännökset alun alkaen annettiin.

MEL:n 28 b §:n 2 momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että säännöksessä oleva eläkelaitoksen-sana muutetaan eläkekassan-sanaksi. Ehdotettu sana-

taisivat täysimääräisesti jo vuoden 1998 vakuutusmaksuissa. Työttömyyskassojen keskuskassan vakuutusmaksun tason pienentymisestä johtuva hyvityksen pieneminen työeläkelaitoksille olisi vuonna 1998 arviolta 700 miljoonaa markkaa. Tämä nostaisi työeläkemaksuja keskimäärin 0,3 % palkoista. Tästä johtuen valtion osuus YEL- ja MYEL-eläkemenojen rahoituksessa alenisi yhteensä noin 40 miljoonaa markkaa.

Muut taloudelliset vaikutukset

Yksityisten alojen työeläkelaitoksia velvoittavan työsuhdetietojen selvittelyajan lyhentäminen vähentäisi jossain määrin yksityisten alojen työeläkejärjestelmän hallintokustannuksia. Oikeus tietojen luovuttamiseen verottajalle ei merkittävästi lisäisi näitä kustannuksia.

Eläkepalkan laskentasäännön voimaantulosäännöksen muutoksesta aiheutuva eläkemenojen lisäys on niin vähäinen, ettei sillä ole työeläkejärjestelmien kokonaiskustannusvaikutusten kannalta merkitystä.

TaEL:n ja MEL:n välistä soveltamisalaa koskeva muutos koskee hyvin pientä osaa näiden järjestelmien piiriin kuuluvista vakuutetuista, joten muutoksella ei olisi juurikaan taloudellista merkitystä kysymyksessä oleville eläkejärjestelmille eikä myöskään merimieseläkejärjestelmän valtionosuuteen.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä yhdessä eläketurvakeskuksen kanssa. Esityksen valmisteluun on osallistunut myös valtiovarainministeriön edustaja. Esityksen johdosta on kuultu esityksen kannalta keskeisiä työmarkkinajärjestöjä sekä verohallitusta ja tietosuojavaltuutettua. Myös Merimieseläkekassaa ja Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassaa on kuultu esityksen johdosta.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys uudeksi ennakkoperintälakiin sekä eräiksi

siihen liittyviksi laeiksi (HE 202/1996 vp), joka on edelleen eduskunnassa käsiteltävänä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Jos kysymyksessä oleva laki vahvistetaan, tässä esityksessä ehdotettujen TEL:n 17 §:n 4 momentissa ja MEL:n 64 §:n 5 momentissa olevat viittaukset ennakkoperintälakiin (418/59) tulisi tarkistaa.

Valtion eläkejärjestelmä ei kuulu TEL:n 12 c §:ssä tarkoitettun työeläkelisähyvityksen piiriin. Kuitenkin eräät valtion eläkejärjestelmän piiriin kuuluvat työnantajat suorittavat sellaista työnantajan työttömyysvakuutusmaksua, joka on tarkoitettu muun muassa työeläkelisän rahoitukseen. Tarkoituksena on selvittää pikaisesti, miten asianmukainen hyvitys voidaan tarkoituksenmukaisella tavalla toteuttaa valtion eläkerahastolle viimeistään vuoden 1998 alusta.

5. Voimaantulo

Lainmuutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Lait, jotka koskevat eläkepalkan laskentasäännöksiä voimaantulosäännöksiä muuttamista, tulisivat kuitenkin voimaan 30 päivänä joulukuuta 1996.

TEL:n 10 a §:n 1 momenttiin sisältyvää uutta viiden vuoden määräaika ei sovellettaisi niihin työsuhdeseveltelyihin, jotka ovat tulleet vireille ennen kuin kuusi kuukautta on kulunut siitä, kun työntekijä on saanut lainmuutoksen voimaantulon jälkeen ensimmäisen eläketurvakeskuksen tai eläkelaitoksen lähettämän otteen työsuhderekisteristä. Uutta määräaika voitaisiin kuitenkin aina soveltaa asiaan, joka tulee vireille yli viiden vuoden kuluttua muutoksen voimaantulosta. Uusi viiden vuoden aika tulisi siten käyttöön viimeistään vuonna 2002.

Vuotta 1997 edeltävään aikaan kohdistuvien etuuspäivien osalta työeläkelisä laskettaisiin nykyisten säännösten mukaan.

Työttömyyskassojen keskuskassan uutta vakuutusmaksun tasoa sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1998 määrättävään vakuutusmaksuun. Näin varmistetaan se, että vuotta 1997 koskevat vakuutusmaksut voidaan vahvistaa normaalissa aikataulussa ilman poikkeuslainsäädäntöä.

Eläkepalkan laskentasäännön voimaantulosäännöksen muutosta sovellettaisiin muutoksen voimaantulosta 30 päivästä joulukuuta 1996. Päätymisvuosi otetaan mukaan elä-

tään kunkin etuuslajin osalta niiden päivien lukumäärää, joilta etuutta voidaan keskimäärin kuukaudessa enintään maksaa.

10 a §

Eläkelaitoksen on työntekijän vaatimuksesta selvitettävä hänen eläkeoikeuteensa vaikuttavien työsuhdetietojen oikeellisuus ja annettava päätös eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta ja eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää, kun otetaan huomioon myös eläkelaitoksen mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos vaatimus koskee sellaista työsuhdetta, jonka päättymisestä on kulunut yli viisi vuotta, työntekijän tulee esittää vaatimuksensa tueksi riittävä selvitys.

12 c §

Tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittaville eläkelaitoksille, merimieseläkelaiissa tarkoitettulle merimieseläkessalle sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaiissa tarkoitettulle kunnalliselle eläkelaitokselle ja evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain mukaista toimintaa harjoittavalle kirkon keskusrahastolle työttömyys- ja koulutusajan huomioon ottamisesta aiheutuvan vastuun ja kulujen peittämiseksi tulee työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettujen työttömyyskassojen keskuskassan suorittaa vuosittain asianomaisen ministeriön asettamassa määräajassa eläketurvakeskukselle vakuutusmaksu, joka lasketaan asianomaisen ministeriön vahvistamana prosenttimääränä keskuskassan tukimaksuista. Määräosa on vahvistettava siten, että vakuutusmaksuna arvion mukaan kertyy 80 prosenttia siitä määrästä, joka saataisiin, jos 7 f §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 f §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskas-

sojen keskuskassan yhteisestä esityksestä asianomainen ministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

14 §

Eläketurvakeskus selvittää 12 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettut kulut sekä suorittaa muita sellaisia tehtäviä, jotka sille erikseen säädetään ja jotka edellyttävät eläkelaitosten yhteistoimintaa. Eläketurvakeskus hoitaa kansainvälisistä sosiaaliturvasopimuksista ja Euroopan yhteisöjen sosiaaliturvaa koskevista säädöksistä johtuvia tehtäviä asianomaisen ministeriön määräämässä laajuudessa. Eläketurvakeskus hoitaa myös eläkelaitosten valvontaan liittyviä tämän lain mukaisia toimeenpanotehtäviä siten kuin asianomainen ministeriö määrää.

17 §

Jos on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan, eläketurvakeskuksella ja tässä laissa tarkoitettulla eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa verohallitukselle ja lääninverovirastolle sellaisia tehtävässään haltuunsa saamia tietoja, jotka ovat tarpeellisia verohallitukselle ja lääninverovirastolle ennakoperintälaissa (418/1959) säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi.

19 a §

Tämän lain mukaista eläkettä ei saa siirtää toiselle ilman eläkelaitoksen suostumusta. Sopimus, joka tarkoittaa eläkkeen panttaamista, on mitätön. Tämän lain nojalla suoritettavaa hautausavustusta tai muuta kustannusten korvausta ei saa ulosmitata.

Eläke tai osa siitä voidaan maksaa sosiaalihuoltolain (710/1982) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettun toimielimen hakemuksesta sille käytettäväksi eläkkeensaajan tai sellaisen henkilön huoltoon, jonka elatukseen eläkkeensaaja sosiaalihuoltolain 30 §:n mukaan on velvollinen osallistumaan. Eläkkeen maksamisesta toimielimelle voidaan päättää myös siltä osin kuin sitä on suoritettava takautuvasti, mutta toimielin saa käyttää eläkettä jo annetun toimeentulotuen korvaami-

täviin valintavuosiin. Ajalta ennen tämän lain voimaantuloa I virkkeen mukaisesti määrätyt kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot otetaan kuitenkin huomioon ratkaistaessa, täytyvätkö tämän lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitetut edellytykset jättää

eläkepalkkaa laskettaessa pois lain voimaantulon jälkeisiä valintavuosia ja niitä vastaavia työansioita.

Tämä laki tulee voimaan 30 päivänä joulukuuta 1996.

3.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 1 §:n 4 momentin 2 ja 3 kohta, 16 e §:n 3 momentti, 17 a §:n 1 momentti ja 28 b §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 4 momentin 2 ja 3 kohta laissa 776/1996, 16 e §:n 3 momentti laissa 1745/1995, 17 a §:n 1 momentti laissa 1346/1990 ja 28 b § laeissa 599/1986 ja 836/1996, sekä lisätään 1 §:n 4 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 776/1996, uusi 4 kohta ja 64 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1/1981, 1305/1989 ja 1595/1993, uusi 5 momentti seuraavasti:

1 §

Tätä lakia ei sovelleta:

2) työntekijään, joka on tullut 1—3 momentissa tarkoitettuun työsuhteeseen ensimmäisen kerran täytettyään 65 vuotta;

3) työntekijään, joka on työssä ulkomaanliikenteen kauppa-alusluettelosta annetun lain (1707/1991) mukaiseen kauppa-aluslueteloon merkityssä suomalaisessa aluksessa, jollei hän ole Suomen kansalainen tai vakituksasti Suomessa asuva eikä Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista muuta seuraa; eikä

4) työntekijään, jonka työsuhde kuuluu eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/1985) soveltamisalaan.

16 e §

Työeläkelisä lasketaan kertomalla 80 prosenttia eläkkeen määrästä niiden kuukausien lukumäärällä, joilta 1 momentissa mainittua etuutta on maksettu (etuuskuukaudet), ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä etuuskuukausien lukumäärä niiden

täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan työntekijän 23 vuoden iän täyttämistä, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuoden iän saavuttamiseen. Etuuskuukaudet määrätään etuuslajeittain täysinä kuukausina niiden päivien yhteen lasketun lukumäärän perusteella, joilta työntekijä on saanut 1 momentin mukaan työeläkelisään oikeuttavaa etuutta. Etuuskuukausia määrättäessä päivien jakajana käytetään kunkin etuuslajin osalta niiden päivien lukumäärää, joilta etuutta voidaan keskimäärin kuukaudessa enintään maksaa.

17 a §

Eläkekassan on työntekijän vaatimuksesta selvitettävä hänen eläkeoikeuteensa vaikuttavien työsuhtetietojen oikeellisuus ja annettava päätös eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta ja eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää, kun otetaan huomioon myös merimieseläkekassan mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos vaatimus koskee sellaista työsuhdetta, jonka päättymisestä on kulunut yli viisi vuotta, työntekijän tulee esittää vaati-

ansiot määrätään soveltaen merimieseläkelain 16 §:n 2 momenttia ja 20 §:n 1 momenttia sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän lain voimaan tullessa. Tämän lain 16 a §:n 2 momenttia ei sovelleta lain voimaantuloa edeltäviin valintavuosiin. Ajalta ennen tämän lain voimaantuloa 1 virkkeen mukaisesti määrättyt kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot otetaan kuitenkin huomioon ratkaistaessa, täytyvätkö tämän lain

16 a §:n 2 momentissa tarkoitetut edellytykset jättää eläkepalkkaa laskettaessa pois lain voimaantulon jälkeisiä valintavuosia ja niitä vastaavia työansioita.

Tämä laki tulee voimaan 30 päivänä joulukuuta 1996.

5.

Laki

eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/1985) 1 §:n 3 momentti seuraavasti:

1 §

Tämä laki ei koske yrittäjien eläkelain (468/1969) piiriin kuuluvaa toimintaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Laki koskee työsuhteita, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeen.

6.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1483/1995, seuraavasti:

7 §

Jos työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 päivän aikana tässä laissa tarkoitetussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä (tulevan ajan palkka). Jos työntekijällä sa-

man eläketapahtuman johdosta on myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaan oikeus saada täysitehoista työkyvyttömyyseläkettä, pidetään edellä mainittuna rajamääränä 200 markkaa. Työttömyyseläkkeen suuruutta määrättäessä edellä mainittu 540 päivän aika lasketaan työntekijäin eläkelain 4 c §:n 3 momentissa tarkoitetusta työttömyyden alkamispäivästä. Sen lisäksi edellytetään tulevan ajan palkan lukemiseksi

täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan yrittäjän 23 vuoden iän täyttämisestä, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuoden iän saavuttamiseen. Etuuskuukaudet määrätään etuuslajeittain täysinä kuukausina niiden päivien yhteen lasketun lukumäärän perusteella, joilta yrittäjä on saanut 1 momentin mukaan työeläkelisään oikeuttavaa etuutta. Etuuskuukausia määrättäessä päivien jakajana käytetään kunkin etuuslajin osalta niiden päivien

lukumäärää, joilta etuutta voidaan keskimäärin kuukaudessa enintään maksaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Lakia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 1997 ja sen jälkeen maksettuihin etuuspäiviin.

9.

Laki

valtion eläkelain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä toukokuuta 1966 annetun valtion eläkelain (280/1966) 10 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1528/1993, seuraavasti:

10 a §

Työeläkelisä lasketaan kertomalla 80 prosenttia eläkkeen määrästä niiden kuukausien lukumäärällä, joilta 1 momentissa tarkoitettua etuutta on maksettu (*etuuskuukaudet*), ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä etuuskuukausien lukumäärä niiden täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan edunsaajan 23 vuoden iän täyttämisestä, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuoden iän saavuttamiseen. Etuuskuukaudet määrätään etuuslajeittain täysinä kuukausina niiden päivien

yhteen lasketun lukumäärän perusteella, joilta edunsaaja on saanut 1 momentin mukaan työeläkelisään oikeuttavaa etuutta. Etuuskuukausia määrättäessä päivien jakajana käytetään kunkin etuuslajin osalta niiden päivien lukumäärää, joilta etuutta voidaan keskimäärin kuukaudessa enintään maksaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Lakia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 1997 ja sen jälkeen maksettuihin etuuspäiviin.

10.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion eläkelain muuttamisesta 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1671/1995) voimaantulosäännöksen 5 momentti seuraavasti:

1.

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 §:n 1 momentin 3 kohta, 7 f §:n 3 momentti, 10 a §:n 1 momentti, 12 c §:n 1 momentti, 14 §:n 1 momentti ja 19 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1711/1991, 7 f §:n 3 momentti laissa 1482/1995, 10 a §:n 1 momentti laissa 1068/1990, 12 c §:n 1 momentti laissa 1747/1995, 14 §:n 1 momentti laissa 979/1993 ja 19 a § laeissa 598/1986, 940/1988 ja 835/1996, sekä

lisätään 17 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1304/1989 ja mainitussa laissa 1482/1995, uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Työnantaja on velvollinen järjestämään ja kustantamaan tämän lain mukaiset vähimmäisehdot täyttävän eläketurvan jokaiselle työntekijälleen, jonka työsuhde on sen vuoden jälkeen, jona työntekijä on täyttänyt 13 vuotta, jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään kuukauden. Työntekijä on velvollinen osallistumaan tämän lain vähimmäisehdot täyttävän eläketurvan kustantamiseen siten kuin 12 b §:ssä säädetään. Laki ei kuitenkaan koske työsuhdetta:

3) jonka perusteella työntekijällä muun lain tai asetuksen nojalla on oikeus eläkkeeseen tai jossa työntekijään sovelletaan merimieseläkelain (72/56) 1 §:n 3 momentin 3 kohdan säännöstä; tai

3) jonka perusteella työntekijällä muun lain tai asetuksen nojalla on oikeus eläkkeeseen tai jossa työntekijään sovelletaan merimieseläkelain (72/1956) 1 §:n 4 momentin 3 kohdan säännöstä; tai

7 f §

Työeläkelisä lasketaan kertomalla eläkkeen määrä niiden kuukausien lukumäärällä, joilta 1 momentissa mainittua etuutta on maksettu (*etuuskuukaudet*) ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä etuuskuukausien lukumäärä niiden täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan työntekijän 23 vuoden iän täyttämisenä, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuo-

Työeläkelisä lasketaan kertomalla 80 prosenttia eläkkeen määrästä niiden kuukausien lukumäärällä, joilta 1 momentissa mainittua etuutta on maksettu (*etuuskuukaudet*), ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä etuuskuukausien lukumäärä niiden täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan työntekijän 23 vuoden iän täyttämisenä, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä

Voimassa oleva laki

momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 f §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskassojen keskuskassan yhteisestä esityksestä sosiaali- ja terveystministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

14 §

Edellä 12 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettujen kulujen selvittäjänä sekä muiden sellaisten tehtävien suorittajana, jotka sille on erikseen säädetty tai jotka edellyttävät eläkelaitosten yhteistoimintaa, toimii eläketurvakeskus. Eläketurvakeskuksen asiana on myös hoitaa eläkelaitosten valvontaan liittyviä tämän lain mukaisia toimeenpanotehtäviä siten kuin sosiaali- ja terveystministeriö määrää.

19 a §

Tämän lain mukaista eläkettä ei saa siirtää toiselle ilman eläkelaitoksen suostumusta. Sopimus, joka tarkoittaa eläkkeen panttaa-

Ehdotus

1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavilta päiviltä suoritettaisiin tämän lain mukaista keskimääräistä vakuutusmaksua vastaava maksu. Keskimääräisessä vakuutusmaksussa ei tällöin oteta huomioon eläketurvakeskuksen luottovakuutusta varten perittävää vakuutusmaksun osaa. Vakuutusmaksun perusteena olevana palkkana käytetään sitä työansiota, jonka arvioidaan vastaavan 7 f §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun etuuden perusteena olevaa keskimääräistä palkkaa. Eläketurvakeskuksen ja työttömyyskassojen keskuskassan yhteisestä esityksestä asianomainen ministeriö voi määrätä suoritettavaksi edellä sanotun vakuutusmaksun ennakkoa.

14 §

Eläketurvakeskus selvittää 12 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitetut kulut sekä suorittaa muita sellaisia tehtäviä, jotka sille erikseen säädetään ja jotka edellyttävät eläkelaitosten yhteistoimintaa. Eläketurvakeskus hoitaa kansainvälisistä sosiaaliturvasopimuksista ja Euroopan yhteisöjen sosiaaliturvaa koskevista säädöksistä johtuvia tehtäviä asianomaisen ministeriön määräämässä laajuudessa. Eläketurvakeskus hoitaa myös eläkelaitosten valvontaan liittyviä tämän lain mukaisia toimeenpanotehtäviä siten kuin asianomainen ministeriö määrää.

17 §

Jos on aihetta epäillä, että työnantaja ei ole täyttänyt ennakonpidätysvelvollisuuttaan, eläketurvakeskuksella ja tässä laissa tarkoitettulla eläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa verohallitukselle ja lääninverovirastolle sellaisia tehtävässään haltuunsa saamia tietoja, jotka ovat tarpeellisia verohallitukselle ja lääninverovirastolle ennakoperintälaissa (418/1959) säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi.

19 a §

Tämän lain mukaista eläkettä ei saa siirtää toiselle ilman eläkelaitoksen suostumusta. Sopimus, joka tarkoittaa eläkkeen panttaa-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ennen eläkkeen maksupäivää.

Eläke maksetaan 2—5 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa 2 momentissa tarkoitetulle toimielimelle tai kunnalle, työttömyyskassalle taikka kansaneläkelaitokselle kuitenkin vain sillä edellytyksellä, että eläkkeen maksamista koskeva ilmoitus on tehty eläkelaitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen maksupäivää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Lain 7 f §:n 3 momenttia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 1997 ja sen jälkeen maksettuihin etuuspäiviin.

Lain 10 a §:n 1 momentin määräaika ei sovelleta sellaisten työsuhdetietojen selvittämisaatimukseen, joka on tullut vireille ennen kuin kuusi kuukautta on kulumut siitä, kun työntekijä on lain voimaantulon jälkeen ensimmäisen kerran saanut otteen eläketurvakeskuksen työsuhderekisteristä. Mainittua määräaika voidaan kuitenkin aina soveltaa, jos vaatimus työsuhdetietojen selvittämisestä tulee vireille viiden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

Lain 12 c §:n 1 momenttia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1998 maksettavaan vakuutusmaksuun.

2.

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan työntekijäin eläkelain muuttamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1482/1995) voimaantulosäännöksen 7 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Siltä osin kuin lain 7 §:n 1 momentin mukaan määriteltäviin valintavuosiin luetaan kalenterivuotia ajalta ennen tämän lain voi-

Siltä osin kuin tämän lain 7 §:n 1 momentin mukaan määriteltäviin valintavuosiin luetaan kalenterivuotia ajalta ennen tämän

Voimassa oleva laki

teloon merkityssä suomalaisessa aluksessa, jollei hän ole Suomen kansalainen tai vakituisesti Suomessa asuva eikä Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista muuta seuraa.

Ehdotus

teloon merkityssä suomalaisessa aluksessa, jollei hän ole Suomen kansalainen tai vakituisesti Suomessa asuva eikä Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista muuta seuraa; eikä

4) työntekijään, jonka työsuhde kuuluu eräiden työsuhhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/1985) soveltamisalaan.

16 e §

Työeläkelisä lasketaan kertomalla eläkkeen määrä niiden kuukausien määrällä, joilta 1 momentissa mainittua etuutta on maksettu (etuuskuukaudet) ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä etuuskuukausien lukumäärä niiden täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan työntekijän 23 vuoden iän täyttämistä, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuoden iän saavuttamiseen. Etuuskuukaudet määrätään etuuslajeittain täysinä kuukausina niiden päivien yhteen lasketun lukumäärän perusteella, joilta työntekijä on saanut 1 momentin mukaan työeläkelisää oikeuttavaa etuutta. Etuuskuukausia määrättäessä päivien jakajana käytetään kunkin etuuslajin osalta niiden päivien lukumäärää, joilta etuutta voidaan keskimäärin kuukaudessa enintään maksaa.

Työeläkelisä lasketaan kertomalla 80 prosenttia eläkkeen määrästä niiden kuukausien lukumäärällä, joilta 1 momentissa mainittua etuutta on maksettu (etuuskuukaudet), ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä etuuskuukausien lukumäärä niiden täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan työntekijän 23 vuoden iän täyttämistä, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuoden iän saavuttamiseen. Etuuskuukaudet määrätään etuuslajeittain täysinä kuukausina niiden päivien yhteen lasketun lukumäärän perusteella, joilta työntekijä on saanut 1 momentin mukaan työeläkelisää oikeuttavaa etuutta. Etuuskuukausia määrättäessä päivien jakajana käytetään kunkin etuuslajin osalta niiden päivien lukumäärää, joilta etuutta voidaan keskimäärin kuukaudessa enintään maksaa.

17 a §

Eläkekassan on työntekijän vaatimuksesta selvitettävä hänen eläkeoikeuteensa vaikuttavien työsuhdetietojen oikeellisuus ja annettava päätös eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta ja eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää, kun otetaan huomioon myös merimieseläkekassan mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos vaatimus koskee sellaista työsuhdetta, jonka päättymisestä on kulunut yli kymmenen vuotta, työntekijän tulee esittää vaatimuksensa tueksi riittävä selvitys.

17 a §

Eläkekassan on työntekijän vaatimuksesta selvitettävä hänen eläkeoikeuteensa vaikuttavien työsuhdetietojen oikeellisuus ja annettava päätös eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta ja eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Työntekijän on tarvittaessa esitettävä vaatimuksensa perusteista sellainen selvitys kuin häneltä kohtuudella voidaan edellyttää, kun otetaan huomioon myös merimieseläkekassan mahdollisuudet hankkia selvitys. Jos vaatimus koskee sellaista työsuhdetta, jonka päättymisestä on kulunut yli viisi vuotta, työntekijän tulee esittää vaatimuksensa tueksi riittävä selvitys.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

lisiä verohallitukselle ja lääninverovirastolle ennakkoperintälaissa (418/1959) säädettyyn tehtävään liittyvän valvontavelvollisuuden täyttämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Lain 1 §:n 4 momentin 4 kohta koskee työsuhteita, jotka alkavat 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeen.

Lain 16 e §:n 3 momenttia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 1997 ja sen jälkeen maksettuihin etuuspäiviin.

Lain 17 a §:n 1 momentin määräaika ei sovelleta sellaisten työsuhdetietojen selvittämisvaatimukseen, joka on tullut vireille ennen kuin kuusi kuukautta on kulumut siitä, kun työntekijä on lain voimaantulon jälkeen ensimmäisen kerran saanut otteen eläketurvakeskuksen tai merimieseläkekassan työsuhderekisteristä. Mainittua määräaika voidaan kuitenkin aina soveltaa, jos vaatimus työsuhdetietojen selvittämisestä tulee vireille yli viiden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

4.

L a k i**merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merimieseläkelain muuttamisesta 29 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1745/1995) voimaantulosäännöksen 7 momentti seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Siltä osin kuin lain 16 a §:n 1 momentin ja 20 §:n 1 momentin mukaan määriteltäviin valintavuosiin luetaan kalenterivuosisia ajalta ennen tämän lain voimaantuloa, määrätään nämä kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot soveltaen merimieseläkelain 16 §:n 2 momenttia ja 20 §:n 1 momenttia sellaisina

Siltä osin kuin lain tämän 16 a §:n 1 momentin ja 20 §:n 1 momentin mukaan määriteltäviin valintavuosiin luetaan kalenterivuosisia ajalta ennen tämän lain voimaantuloa, nämä kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot määrätään soveltaen merimieseläkelain 16 §:n 2 momenttia ja 20 §:n 1 mo-

6.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1483/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

7 §

Jos työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 päivän aikana tässä laissa tarkoitetussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä (*tulevan ajan palkka*). Jos työntekijällä saman eläketapahtuman johdosta on myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/69) mukaan oikeus saada täysitehoista työkyvyttömyyseläkettä, pidetään edellä mainittuna rajamääränä 200 markkaa. Työttömyyseläkkeen suuruutta määrättäessä edellä mainittu 540 päivän aika lasketaan työntekijäin eläkelain 4 c §:n 3 momentissa tarkoitetusta työttömyyseläkkeen alkamispäivästä. Sen lisäksi edellytetään tulevan ajan palkan lukemiseksi eläkkeeseen oikeuttavaksi, että työntekijä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kuukautta työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa Suomessa vakuutettavassa ansiotyössä. Edellä tarkoitettua 12 kuukauden aikaa laskettaessa on sovellettava, mitä työntekijäin eläkelain 6 a §:n 1 momentin 3 ja 4 virkkeessä säädetään.

Ehdotus

7 §

Jos työntekijä on työkyvyttömyyden pääasiallisena syynä olevan sairauden, vian tai vamman saamista lähinnä edeltäneen 540 päivän aikana tässä laissa tarkoitetussa työssä ansainnut vähintään 800 markkaa, luetaan eläkkeeseen oikeuttavaksi myös se palkka, jonka hän työkyvyttömyyden alkamisesta lukien olisi ansainnut eläkeikään mennessä (*tulevan ajan palkka*). Jos työntekijällä saman eläketapahtuman johdosta on myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) mukaan oikeus saada täysitehoista työkyvyttömyyseläkettä, pidetään edellä mainittuna rajamääränä 200 markkaa. Työttömyyseläkkeen suuruutta määrättäessä edellä mainittu 540 päivän aika lasketaan työntekijäin eläkelain 4 c §:n 3 momentissa tarkoitetusta *työttömyyden* alkamispäivästä. Sen lisäksi edellytetään tulevan ajan palkan lukemiseksi eläkkeeseen oikeuttavaksi, että työntekijä on ollut työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja sitä välittömästi edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana vähintään 12 kuukautta työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen oikeuttavassa Suomessa vakuutettavassa ansiotyössä. Edellä tarkoitettua 12 kuukauden aikaa laskettaessa on sovellettava, mitä työntekijäin eläkelain 6 a §:n 1 momentin 3 ja 4 virkkeessä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997.

Laissa säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1962 vahvistettua indeksilukua.

8.

Laki

yrittäjien eläkelain 7 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 7 a §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 562/1993, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 a §

Työeläkelisä lasketaan kertomalla eläkkeen määrä niiden kuukausien lukumäärällä, joilta 1 momentissa mainittua etuutta on maksettu (*etuuskuukaudet*), ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä etuuskuukausien lukumäärä niiden täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan maatalousyrittäjän 23 vuoden iän täyttämisen, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuoden iän saavuttamiseen. Etuuskuukaudet määrätään etuuslajeittain täysinä kuukausina niiden päivien yhteenlasketun lukumäärän perusteella, joilta maatalousyrittäjä on saanut 1 momentin mukaan työeläkelisään oikeuttavaa etuutta. Etuuskuukausia määrättäessä päivien jakajana käytetään kunkin etuuslajin osalta niiden päivien lukumäärää, joilta etuutta voidaan keskimäärin kuukaudessa enintään maksaa.

Työeläkelisä lasketaan kertomalla 80 prosenttia eläkkeen määrästä niiden kuukausien lukumäärällä, joilta 1 momentissa mainittua etuutta on maksettu (*etuuskuukaudet*), ja jakamalla tulo luvulla, joka saadaan vähentämällä etuuskuukausien lukumäärä niiden täysien kuukausien lukumäärästä, jotka sisältyvät aikaan yrittäjän 23 vuoden iän täyttämisen, kuitenkin aikaisintaan 1 päivästä heinäkuuta 1962, 65 vuoden iän saavuttamiseen. Etuuskuukaudet määrätään etuuslajeittain täysinä kuukausina niiden päivien yhteenlasketun lukumäärän perusteella, joilta yrittäjä on saanut 1 momentin mukaan työeläkelisään oikeuttavaa etuutta. Etuuskuukausia määrättäessä päivien jakajana käytetään kunkin etuuslajin osalta niiden päivien lukumäärää, joilta etuutta voidaan keskimäärin kuukaudessa enintään maksaa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Lakia sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 1997 ja sen jälkeen maksettuihin etuuspäiviin.

10.

Laki

valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion eläkelain muuttamisesta 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1671/1995) voimaantulosäännöksen 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Siltä osin kuin lain 7 §:n 1 momentin mukaan määriteltäviin valintavuosiin luetaan kalenterivuosia ajalta ennen tämän lain voimaantuloa, määrätään nämä kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot soveltaen 7 §:n 1 momenttia sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa. Tämän lain 7 §:n 2 momenttia ei sovelleta lain voimaantuloa edeltäviin valintavuosiin. Sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, taikka värvätyn, sotilasammattihenkilön, rajavartijan tai merivartijan tehtävissä palvelevan edunsaajan eläkepalkka lasketaan 7 §:ssä poiketen enintään seitsemän valintavuoden työansioista, jos palvelus päättyy ennen vuotta 2008, enintään kahdeksan vuoden työansioista, jos palvelus päättyy vuonna 2008 ja enintään yhdeksän valintavuoden työansioista, jos palvelus päättyy vuonna 2009.

Ehdotus

Siltä osin kuin tämän lain 7 §:n 1 momentin mukaan määriteltäviin valintavuosiin luetaan kalenterivuosia ajalta ennen tämän lain voimaantuloa, nämä kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot määrätään soveltaen *valtion eläkelain* 7 §:n 1 momenttia, sellaisena kuin se on voimassa tämän lain voimaan tullessa. Tämän lain 7 §:n 2 momenttia ei sovelleta lain voimaantuloa edeltäviin valintavuosiin. *Ajalta ennen tämän lain voimaantuloa 1 virkkeen mukaisesti määrätyt kalenterivuodet ja niitä vastaavat työansiot otetaan kuitenkin huomioon ratkaistaessa, täytyvätkö tämän lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitetut edellytykset jättää eläkepalkkaa laskettaessa pois lain voimaantulon jälkeisiä valintavuosia ja niitä vastaavia työansioita.* Sellaisessa upseerin tai opistoupseerin virassa, johon ehdottomana kelpoisuusvaatimuksena on upseerin tai opistoupseerin virkatutkinto, taikka värvätyn, sotilasammattihenkilön, rajavartijan tai merivartijan tehtävissä palvelevan edunsaajan eläkepalkka lasketaan tämän lain 7 §:stä poiketen enintään seitsemän valintavuoden työansioista, jos palvelus päättyy ennen vuotta 2008, enintään kahdeksan vuoden työansioista, jos palvelus päättyy vuonna 2008 ja enintään yhdeksän valintavuoden työansioista, jos palvelus päättyy vuonna 2009.

Tämä laki tulee voimaan 30 päivänä joulukuuta 1996.